

децембра 2001. године утврдио је нови пречишћени текст Закона о дечијој заштити ("Службени гласник Републике Српске", бр. 15/96, 10/98, 26/01 и 61/01), у којем је означен дан ступања на снагу наведеног закона.

Број: 02/3-92/02  
25. децембра 2001. године  
Бања Лука

Председник  
Законодавно-правног одбора  
Народне скупштине,  
Драгомир Васић, с.р.

## ЗАКОН

### О ДЕЧИЈОЈ ЗАШТИТИ

#### - Пречишћени текст -

#### I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

##### Члан 1.

Овим законом уређује се систем дечије заштите, који се заснива на праву и дужности родитеља да се старају о подизању и васпитању своје деце, праву детета на услове живота, који омогућавају његов правилан психо-физички развој и обавези државе да му то омогући.

##### Члан 2.

Дечију заштиту, у смислу овог закона, чине права родитеља и деце и организоване делатности и активности којима се обезбеђује:

- 1) стварање основних услова за приближно уједначавање нивоа задовољавања развојних потреба деце;
- 2) помоћ породици у остваривању њене репродуктивне, заштитне, васпитне и економске функције;
- 3) предшколско васпитање и образовање деце;
- 4) дневни боравак, васпитање и образовање, превентивна здравствена заштита, исхрана, одмор, рекреација, културне, спортске и стваралачке активности деце;
- 5) одговарајућа садржина рада са децом без родитељског старања, децом са сметњама у развоју, децом на дужем болничком лечењу и децом из социјално угрожених породица;
- 6) посебна заштита трећег детета из породице са више деце.

##### Члан 3.

Ради обезбеђивања одређених права утврђених овим законом, оснивају се установе за децу.

##### Члан 4.

Над законитишћу рада и над стручним радом установа и других правних и физичких лица која обављају одређене послове дечије заштите врши се надзор, у складу са овим законом.

##### Члан 5.

Права из овог закона односе се на личност и не могу се преносити.

Новчана примања на основу овог закона не могу бити предмет обезбеђења или принудног извршења.

##### Члан 6.

Породицу у смислу овог закона чине: брачни, односно ванбрачни другови, деца (брачна, ванбрачна, усвојена и пасторчад као и деца стављена под старатељство и узета на издржавање) и сродници у правој линији, а у побочној до другог степена сродства, под условом да живе у заједничком домаћинству.

Изузетно од става 1. овог члана, приликом утврђивања редоследа рођења и броја деце у породици, убрајају се и деца која не живе у њој.

У укупан број деце у породици, према реду рођења, убрајају се само живорођена деца.

За децу стављену под старатељство и узету на издржавање, ред рођења се утврђује према броју деце старатеља и храниоца која живе с њим у заједничком домаћинству.

Редослед рођења и број деце из разведеног брака или ванбрачне заједнице утврђује се према чињеници којем родитељу су поверена деца пресудом о разводу брака, односно за ванбрачну заједницу у чијој породици деца живе.

#### Члан 7.

Треће дете из породице са више деце ужива посебну заштиту.

У случају да се у првом порођају родило троје или више деце, трећим дететом сматрају се сва деца.

У случају да се по рођењу првог или прво двоје деце, у следећем порођају роди двоје или више деце, сва деца рођена у том порођају сматрају се трећим дететом, а у случају да се у првом порођају роди двоје деце, оба се сматрају другим дететом.

#### Члан 8.

За остваривање права утврђених овим законом рачунају се приходи и примања:

- 1) приходи и примања која се остварују у месечним износима;
- 2) приходи од пољопривредне делатности, у висини катастарског прихода;
- 3) приходи од имовине, у висини износа који служи као основ за обрачунавање пореза и доприноса;
- 4) приходи од других имовинских права, ако се на те приходе плаћају порези, у висини износа који служи као основица за обрачунавање пореза и доприноса;
- 5) од самосталне делатности, у висини нето прихода.

Када се приход утврђује у паушалном износу, за приход се узима основица за обрачунавање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање.

На одлучивање о праву на додатак на децу у текућој години утичу приходи остварени у претходна три месеца од дана подношења захтева.

Приход који се исказује као годишњи приход узима се у висини просечног месечног износа.

#### Члан 9.

Просечна месечна плата по запосленом у привреди Републике Српске (у даљем тексту: Република), утврђује се на начин предвиђен прописима о порезима и доприносима грађана, а према подацима које објављује републички орган надлежан за статистику.

Подаци о висини катастарског прихода и просечног катастарског прихода по једном хектару земљишта, у смислу овог закона, утврђују се према подацима републичке организације надлежне за геодетске и имовинско-правне послове.

## II - ПРАВА У ОБЛАСТИ ДЕЧИЈЕ ЗАШТИТЕ

#### Члан 10.

Права у области дечије заштите у смислу овог закона су:

- 1) накнада плате за време коришћења породилског одсуства;
- 2) матерински додатак;
- 3) помоћ за опрему новорођенчета;
- 4) додатак за децу;
- 5) задовољавање развојних потреба деце;
- 6) предшколско васпитање и образовање за децу без родитељског старања, децу са сметњама у развоју и децу на дужем болничком лечењу;
- 7) васпитно-образовни програми припремања деце за школу;
- 8) боравак, предшколско васпитање и образовање и превентивна здравствена заштита деце предшколског узраста и боравак деце основношколског узраста до десет година старости;
- 9) одмор и рекреација деце до 15 година старости у дечијем одмаралишту;
- 10) регресирање трошкова боравак деце у предшколској установи, одмора и рекреације.

Права из става 1. тач. 1. до 7. овог члана су права од општег интереса и о њиховом обезбеђивању стара се Република.

О обезбеђивању права из става 1. тач. 8. до 10. овог члана стара се општина, у складу са овим законом и материјалним могућностима.

Општина може, ако је обезбедила средства, да утврди и друга права, већи обим права од права утврђених овим законом и повољније услове за њихово остваривање, као и друге облике дечије заштите.

### 1. Накнада плате за време коришћења породилског одсуства

#### Члан 11.

Право на накнаду плате за време коришћења породилског одсуства, односно док користи одсуствовање са посла због неге и старања о детету, има мајка или запослени отац, усвојилац детета или друго лице запослено код послодавца коме је надлежан орган поверио дете на негу и старање (у даљем тексту: мајка).

Послодавцем, у смислу овог закона, сматра се: предузеће, установа, банка, организација за осигурање, удружење, агенција, задруга и свако друго правно и физичко лице које радника, на основу уговора о раду, запошљава.

#### Члан 12.

За време коришћења породилског одсуства, мајци припада накнада плате у висини просечне нето плате утврђене Законом о раду ("Службени гласник Републике Српске", број 38/00).

Накнада плате из става 1. овог члана, не може бити већа од висине нето основице плате на коју су плаћени доприноси у последња три месеца, пре отпочињања породилског одсуства.

#### Члан 13.

Обрачун и исплату накнаде плате мајци, за време коришћења породилског одсуства, у временском трајању прописаном Законом о раду, врши послодавац.

У поступку остваривања права из става 1. овог члана и чл. 11. и 12. овог закона, послодавац доноси решење.

Јавни фонд за дечију заштиту (у даљем тексту: Фонд дечије заштите) потврђује право послодавца на рефундацију и врши рефундацију исплаћене нето плате, за задњих осам месеци за прво и друго дете, а за близанце, треће дете и свако наредно дете, за задњих 12 месеци.

#### Члан 14.

Право на рефундацију исплаћене накнаде плате нема послодавац, који у складу са законом, приликом исплата плата, није уплаћивао допринос за дечију заштиту за све запослене раднике, у последњих годину дана пре отпочињања коришћења породилског одсуства, као и за време његовог коришћења.

## 2. Матерински додатак

#### Члан 15.

Право на матерински додатак остварује свака мајка, осим мајке која има право на накнаду плате за време породилског одсуства и која не испуњава имовински цензус утврђен овим законом.

Матерински додатак износи до 30% од просечне нето плате по запосленом у привреди Републике, остварене у претходној години.

Номинални износи цензуса за остваривање права на матерински додатак утврђују се у складу са чланом 24. овог закона.

Проценте и номиналне износе материнског додатка и цензуса, у складу са ст. 1. и 3. овог члана, утврђује директор Фонда дечије заштите.

#### Члан 16.

Право на матерински додатак, у складу са овим законом, остварује се за прво троје деце у породици, у трајању од 365 дана од првог дана наредног месеца по рођењу детета, на основу поднетог захтева.

Ако лице из члана 15. овог закона поднесе захтев за матерински додатак у року од 30 дана од дана рођења детета,

право на матерински додатак остварује од првог дана наредног месеца по рођењу детета, а ако захтев поднесе после тог рока, право остварује од првог дана у наредном месецу.

Уколико лице из члана 15. овог закона захтев поднесе после истека рока од 90 дана од дана рођења детета, не може остварити право на матерински додатак.

### 3. Помоћ за опрему новорођенчета

#### Члан 17.

Право на помоћ за опрему новорођенчета остварује се за свако новорођено дете у породици.

Облик, начин и износ помоћи из става 1. овог члана утврђује се актом управног одбора Фонда дечије заштите, а исти не може бити мањи од 50% просечне нето плате по запосленом у привреди Републике остварене у претходној години.

### 4. Доплатак на децу

#### Члан 18.

Право на додатак на децу, као новчано давање, има сваки грађанин Републике, првенствено незапослени борац, војни инвалид I до III групе инвалидитета, уживалац породичне инвалиднице, односно грађанин који има пребивалиште на територији Републике Српске, под условима предвиђеним овим законом.

#### Члан 19.

Страни држављанин који ради на територији Републике код иностраног послодавца, има право на додатак на децу ако је то међународним споразумом предвиђено.

#### Члан 20.

Додатак на децу припада деци најдуже до навршених 15 година живота, ако су на редовном школовању.

Редовним школовањем, у смислу овог закона, сматра се време утврђено законом за стицање основног и средњег образовања.

#### Члан 21.

Додатак на децу не припада за дете за које се потпуно или више од 50% обезбеђује издржавање из средстава за јавне расходе за време образовања или рехабилитације или које је смештено у установу социјалне заштите или другу сличну установу.

Додатак на децу за дете поводом којег мајка истовремено остварује право и на накнаду плате или матерински додатак, једно од права може се умањити до 60%, у складу са актом Фонда дечије заштите.

#### Члан 22.

Додатак на децу припада само за децу која имају пребивалиште или привремени боравак, живе и школују се на територији Републике, ако међународним споразумом није другачије одређено.

#### Члан 23.

Право на додатак на децу остварује се за друго, треће и четврто дете у породици у зависности од материјалног положаја породице, распореда рођења и узраста деце, на основу поднетог захтева.

Независно од материјалних услова, право на додатак на децу имају: деца погинулих бораца, деца цивилних жртава рата и ратних војних инвалида I и II категорије, деца - цивилне жртве рата и деца без родитељског старања.

Независно од материјалних услова, поред деце из става 1. овог члана, додатак на децу припада и за прво дете за које је надлежни орган донео акт о разврставању због ометености у развоју, ако није смештено у установу социјалне заштите, детету без родитељског старања и детету чија породица остварује право на материјално обезбеђење према Закону о социјалној заштити ("Службени гласник Републике Српске", бр. 5/93 и 15/96).

Право из става 3. овог члана припада детету до навршених 19 година живота.

Изузетно од става 4. овог члана, додатак на децу припада детету после навршених 19 година живота, све док је обухваћено васпитно-образовним програмом.

Право на додатак на децу остварује се од првог дана у следећем месецу.

#### Члан 24.

Право на додатак на децу остварује се:

1) ако породица остварује право на материјално обезбеђење, у складу са Законом о социјалној заштити;

2) ако укупан месечни приход по члану породице остварен шест месеци пре подношења захтева, износи од 10% до 40% од просечне месечне плате остварене у претходној години у привреди Републике, а катастарски приход по члану породице у претходној години не прелази износ од 3% просечног катастарског прихода на јавном хектару земљишта;

3) ако укупан катастарски приход по члану породице у претходној години износи од 3% до 10% од просечног катастарског прихода по једном хектару земљишта, а породица не остварује друге приходе;

4) ако вредност процењене покретне имовине (аутомобил, радна машина и друго) не прелази вредност од пет до осам просечних плата по запосленом у привреди Републике у претходној години.

#### Члан 25.

Проценте и номиналне износе цензуса за остваривање права на додатак на децу у складу са чланом 24. овог закона утврђује директор Фонда дечије заштите.

#### Члан 26.

Висина додатка на децу износи: за друго и четврто дете од 5% до 15%, а за треће дете и дете из члана 23. ст. 3, 4. и 5. овог закона од 15% до 30% од просечне нето плате по запосленом у привреди Републике остварене у претходној години.

Проценте и номиналне износе додатка на децу, у складу са ставом 1. овог члана, утврђује директор Фонда дечије заштите.

### 5. Задовољавање развојних потреба деце

#### Члан 27.

Деца до 15 година старости имају право на помоћ у циљу подстицања и задовољавања развојних потреба, под условима и на начин утврђен програмом надлежног органа Фонда дечије заштите.

Програмом из става 1. овог члана утврђује се врста помоћи, носиоци програма, обим корисника права и учешће Фонда дечије заштите у финансирању.

### 6. Предшколско васпитање и образовање за децу без родитељског старања, децу са сметњама у развоју и децу на дужем болничком лечењу

#### Члан 28.

Деца предшколског узраста без родитељског старања и деца са сметњама у развоју смештена у установе социјалне заштите и деца на дужем болничком лечењу у здравственим установама, имају право на организован васпитно-образовни програм у трајању од три до пет сати дневно док траје смештај.

### 7. Васпитно-образовни програми припремања деце за школу

#### Члан 29.

За децу предшколског узраста, која не остварују право на целодневни боравак, организују се васпитно-образовни програми ради доприноса социјалном, интелектуалном, културном, емоционалном и физичком развоју деце, у циљу припремања за полазак у школу.

### 8. Боравак, предшколско васпитање и образовање и превентивна здравствена заштита деце предшколског узраста и боравак деце до десет година старости у предшколској установи

#### Члан 30.

Деца предшколског узраста имају право на боравак, превентивну здравствену заштиту и предшколско васпитање и образовање, а деца до десет година старости право на боравак у предшколској установи.

Критеријуме за пријем деце у предшколску установу утврђује надлежни општински орган.

### 9. Одмор и рекреација деце до 15 година старости у дечијем одмаралишту

#### Члан 31.

Деца до 15 година старости имају право на боравак у дечијем одмаралишту, на одмор, рекреацију, здравствену заштиту, исхрану, васпитно-образовни рад и спортско-рекреативне активности, под условима и на начин који утврди надлежни општински орган.

### 10. Регресирање трошкова боравка деце у предшколској установи, одмора и рекреације

#### Члан 32.

Деца предшколског и основношколског узраста, у зависности од материјалног положаја породице, имају право на регресирање трошкова боравка у предшколској установи.

Регресирање трошкова целодневног и полудневног боравка деце предшколског узраста обезбеђује се, у укупном износу од 80% од просечне економске цене по детету у предшколским установама које се налазе у мрежи установа коју утврди општина.

Начин и услове регресирања трошкова из ст. 1. и 2. овог члана утврђује надлежни општински орган.

#### Члан 33.

Министар надлежан за дечију заштиту, на предлог Фонда дечије заштите, прописује ближе услове и начин остваривања права на накнаду плате за време коришћења породилског одсуства (чл. 11. до 14.), матерински додатак (чл. 15. до 16.), помоћ за опрему новорођенчета (члан 17.), додатак на децу (чл. 18. до 26.), као и право из члана 28. овог закона.

Министар надлежан за образовање прописује основе програма васпитно-образовног рада и ближе услове и начин његовог остваривања за права из чл. 30. до 32. овог закона.

## III - ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

#### Члан 34.

Права утврђена овим законом остварују се по прописима о општем управном поступку, ако овим законом није другачије одређено.

#### Члан 35.

На основу поднетог захтева, решавање о правима из члана 10. став 1. тач. 1. до 7. овог закона, поверава се центру за социјални рад.

#### Члан 36.

О правима из члана 10. став 1. тачка 1. овог закона, у првом степену, решава центар за социјални рад, односно служба социјалне и дечије заштите (у даљем тексту: Центар) у којој је седиште послодавца, а о правима из члана 10. став 1. тач. 2. до 10. решава Центар општине у којој је пребивалиште родитеља, користећи информациони систем Фонда дечије заштите.

На пословима из претходног става могу радити радници Центра који су, у складу са програмом Фонда дечије заштите, завршили обуку за вођење управног поступка и решавање о правима, обуку за аутоматску обраду података и рад са базом података Фонда дечије заштите и који имају сагласност Фонда дечије заштите за обављање наведених послова.

Обуку радника за послове из става 2. овог члана и издавање сагласности врши Фонд дечије заштите.

Трошкове обуке радника и одржавање информационог система сноси Фонд дечије заштите.

#### Члан 37.

Првостепена решења о правима из овог закона подлежу ревизији.

Ревизију врши Фонд дечије заштите.

Ако је против првостепеног решења изјављена жалба, о ревизији и жалби решава се истим решењем.

Ревизија не одлаже извршење решења.

#### Члан 38.

У вршењу ревизије, Фонд дечије заштите може првостепено решење потврдити или изменити, поништити или укинути.

Фонд дечије заштите ће у вршењу ревизије поништити или укинути решење, ако утврди:

- 1) да су у првостепеном поступку непотпуно или погрешно утврђене чињенице;
- 2) ако се у поступку није водило рачуна о правилима поступка која би била од утицаја на доношење решења;
- 3) да су погрешно оцењени докази;
- 4) да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак у погледу чињеничног стања;
- 5) да је погрешно примењен пропис на основу кога је решење донесено.

Првостепени орган чије је решење у ревизији поништено или укинуто и предмет враћен на поновни поступак, доноси ново решење. Ново решење подлеже ревизији у којој се испитује само да ли је ново решење у складу са разлозима због којих је раније решење поништено или укинуто.

Радник Центра, који у вези са решавањем о правима и коришћењем информационог система, намерно или из крајње непажње, причини материјалну штету Фонду дечије заштите, дужан је солидарно са послодавцем да ту штету накнади.

Раднику из претходног става Фонд дечије заштите може ускратити сагласност, издату у складу са чланом 36. став 3. овог закона, предложити новог радника за обављање наведених послова и покренути иницијативу за вођење дисциплинског поступка против одговорног радника Центра.

#### Члан 39.

Ако против решења које подлеже ревизији није изјављена жалба, а ревизија није извршена у року од два месеца од дана када је другостепени орган примио предмет, решење постаје коначно истеком тог рока.

#### Члан 40.

Жалбе на првостепена решења у другом степену решава директор Фонда дечије заштите.

#### Члан 41.

Захтев за рефундацију накнаде плате може се поднети у року од 12 месеци од дана отпочињања коришћења породилског одсуства мајке за коју се тражи рефундација.

Рефундација накнаде плате врши се по месецима, у складу са решењем из члана 36. овог закона.

Протеком рока из става 1. овог члана подносилац губи право на рефундацију.

#### Члан 42.

Матерински додатак, додатак на децу и помоћ за опрему новорођенчета исплаћује Фонд дечије заштите.

#### Члан 43.

Обрачун трошкова за остваривање права из члана 10. став 1. тачка 6. врши предшколска установа и доставља Центру ради утврђивања права.

Исплату средстава из става 1. овог члана врши Фонд дечије заштите.

#### Члан 44.

Корисник права из овог закона, који је на основу неистинитих или нетачних података или непријављивањем промена које утичу на губитак или обим права, остварио право, дужан је да накнади штету, у складу са законом.

Под неистинитим и нетачним подацима, у складу са ставом 1. овог члана, подразумева се и непријављено остваривање прихода са земљишта, покретне и непокретне имовине сродника и остваривање прихода радом који није у складу са законом.

Надлежни орган у првом и другом степену може самоиницијативно вршити проверу тачности и истинитости документације, у складу са ст. 1. и 2. овог члана и у случају да се утврди да је право остварено на основу неистинитих и нетачних података, укинути остварено право.

## Члан 45.

У циљу осавремењавања и унапређења рада у примени овог закона, Министарство здравља и социјалне заштите и Фонд дечије заштите ће предузети мере за јачање техничке опремљености, увођења савремених информатичких средстава и укључивања у информациони систем Републике Српске.

## IV - ПРЕДШКОЛСКО ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ

## Члан 46.

Предшколско васпитање и образовање, у смислу овог закона, је организована делатност којом се остварује целивит развој детета предшколског узраста.

Предшколско васпитање и образовање са породичним васпитањем и са образовним системом чине јединствену целину.

## Члан 47.

Предшколско васпитање и образовање остварује се у дечијим јаслицама, за децу од једне до три године старости и у дечијим вртићима за децу од три године до поласка у основну школу (у даљем тексту: предшколске установе).

## Члан 48.

У предшколским установама обезбеђује се дневни боравак деце, остваривање васпитно-образовне, превентивно-здравствене и социјалне функције, кроз организовање целодневних, полудневних, краћих интересних, повремених и других различитих облика рада са децом до поласка у основну школу.

Предшколске установе могу организовати делатност у другој породици и стану родитеља, као и пружање појединих услуга деци и породицама.

Предшколске установе могу организовати и продужени боравак за ученике од првог до трећег разреда основне школе.

## Члан 49.

Упис деце у предшколску установу врши се на основу лекарског уверења, односно мишљења комисије, о физичком и психичком развоју детета.

## Члан 50.

Рад са децом у предшколској установи организује се у васпитним групама.

У зависности од узраста, број уписане деце у васпитној групи је:

- 1) до 18 месеци - до 10 деце,
- 2) од 18 месеци до 2 године - до 15 деце,
- 3) од 2 до 3 године - до 18 деце,
- 4) од 3 до 4 године - до 23 деце,
- 5) од 4 до 5 година - до 25 деце,
- 6) од 5 до 7 година - до 30 деце.

Изузетно од става 2. овог члана, број уписане деце је:

- 1) у мешовитој групи - до 20 деце,
- 2) на болничком лечењу - до 20 деце,
- 3) са сметњама у развоју - до 8 деце,
- 4) смештене у другу породицу и стан родитеља - до 10 деце,
- 5) основношколског узраста у мешовитој групи - до 34 деце.

Ако не постоје могућности за формирање васпитних група из ст 2. и 3. овог члана, општински орган управе надлежан за послове образовања може утврдити већи, односно мањи број деце у васпитној групи, у складу са критеријима које прописује министар надлежан за послове образовања.

## Члан 51.

Послове васпитања и образовања, превентивне здравствене заштите и социјалне заштите и педагошко-психолошке у предшколској установи могу да обављају:

1) са децом узраста до три године, лица која имају најмање средњу школску спрему здравствене струке - медицинске сестре, васпитачког или педијатријског смера;

2) са децом од три године до поласка у основну школу, лица која имају средњу, вишу или високу школску спрему одговарајуће васпитно-образовне струке - васпитачи и васпитачи сарадници;

3) на остваривању програма превентивне здравствене заштите са децом од три године до поласка у основну школу, лица која имају најмање средњу школску спрему - медицинске сестре педијатријског или општег смера;

4) са децом на дужем болничком лечењу, лица која имају вишу школску спрему одговарајуће васпитно-образовне струке - васпитачи и лица која имају вишу или високу школску спрему одговарајуће дефектолошке струке;

5) са децом са сметњама у развоју, лица која имају вишу или високу школску спрему одговарајуће дефектолошке струке;

6) са ученицима у продуженом боравку, лица која имају средњу, вишу или високу школску спрему - васпитач, учитељ, наставник разредне наставе, педагог и психолог;

7) на остваривању програма социјалне заштите лице које има најмање вишу школску спрему - социјални радник;

8) на остваривању педагошко-психолошког програма, лице које има високу школску спрему - педагог и психолог.

Министар надлежан за послове образовања прописује врсту стручне спреме васпитача и стручних сарадника образовне струке, а министар надлежан за послове здравља и социјалне заштите врсту стручне спреме здравствених радника и стручних радника на пословима социјалног рада и исхране.

Радници установе за децу који се баве предшколским васпитањем и образовањем морају бити лекарски прегледани сваке године. Лице које болује од заразне или душевне болести не може радити у дечијој установи која се бави васпитно-образовним радом.

## Члан 52.

У оквиру 40-то часовне радне недеље, васпитачи, медицинске сестре и дефектолози који раде у васпитним групама имају 30 сати непосредног рада са децом.

Васпитачи и дефектолози који раде у васпитним групама у болницама имају 25 сати непосредног рада са децом.

Стручни сарадници имају 32 сата непосредног рада са децом и инструктивног и саветодавног рада са медицинским сестрама и васпитачима.

Остало радно време васпитача, медицинских сестара, дефектолога и стручних сарадника распоређује се на припрему за рад са децом, стручно усавршавање, сарадњу са породицом и друге активности.

Почетак и завршетак радног времена у предшколској установи утврђује општински орган управе надлежан за послове образовања и васпитања, у складу са потребама деце и радним временом родитеља.

## Члан 53.

Васпитачи користе годишњи одмор, по правилу, у времену у коме се не реализују садржаји програма васпитно-образовне активности и траје најмање 30 радних дана.

Време и дужина коришћења годишњег одмора васпитача утврђује се статутом установе.

## Члан 54.

Основе програма васпитно-образовног рада у предшколској установи остварују се на српском језику.

## Члан 55.

Васпитачи у предшколској установи дужни су да се стално стручно усавршавају и да положи стручни испит.

Стручно усавршавање и полагање стручног испита за васпитача врши се по Правилнику о полагању стручног испита наставника, стручних сарадника и васпитача ("Службени гласник Републике Српске", број 25/93).

## Члан 56.

Министар надлежан за послове здравља и социјалне заштите прописује програм и начин полагања стручног испита и програм стручно усавршавања здравствених и социјалних радника у предшколској установи.

## Члан 57.

У предшколској установи образују се стручна већа, стручни активи и други органи утврђени статутом установе.

Састав стручних органа, начин и делокруг рада утврђује се статутом предшколске установе.

## Члан 58.

Министар надлежан за послове образовања, на предлог Републичког педагошког завода, прописује основе васпитно-образовних програма за различите облике рада са децом до поласка у основну школу, норматив дидактичких средстава за остваривање тих програма, садржај образаца и начин вођења евиденције о остваривању васпитно-образовног рада.

Министар надлежан за послове здравља и социјалне заштите прописује основе програма превентивне здравствене заштите и основе програма социјалног рада, норматив друштвене исхране деце, садржај образаца и начин вођења евиденције о остваривању превентивне здравствене заштите и програма социјалног рада, као и примени норматива исхране.

## V - УСТАНОВЕ ЗА ДЕЦУ

## Члан 59.

Права на боравак, предшколско васпитање и образовање и превентивну здравствену заштиту деце предшколског узраста, васпитно-образовни програм у години пред полазак у основну школу у трајању од три сата дневно, у складу са програмом из члана 29. овог закона, боравак деце до десет година старости у предшколској установи и одмор и рекреација деце до 15 година старости у дечијем одмаралишту остварују се преко установа за децу утврђених овим законом.

Установе за децу из става 1. овог члана оснива општина.

Мрежу установа за децу утврђује општина, на основу критеријума које доноси Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада).

## Члан 60.

Установа за децу може бити основана и почети са радом ако има обезбеђен простор, опрему и стручне и друге раднике.

Министар надлежан за дечију заштиту, министар надлежан за образовање и министар надлежан за здравље, споразумно утврђују ближе услове у погледу простора, опреме, броја стручних и других радника у установама за децу.

Установа за децу може почети са радом када општинска управа утврди да су испуњени услови за њено оснивање и почетак рада.

## Члан 61.

Друга правна и физичка лица могу обављати делатност, односно послове у области дечије заштите под условима и на начин утврђен овим законом за обављање тих делатности, односно послова.

Друга правна и физичка лица могу обављати делатност, односно послове дечије заштите, у зависности од њихове врсте, ако имају обезбеђен одговарајући простор, опрему и ако лице које обавља те послове има одговарајућу стручну спрему.

Ближе услове из става 2. овог члана прописују споразумно министар надлежан за дечију заштиту, министар надлежан за образовање и министар надлежан за здравље.

Када друга правна и физичка лица оснивају установе за децу одређене овим законом са делокругом утврђеним овим законом, у погледу услова за њихово оснивање примењују се одредбе овог закона и акти надлежног министарства прописани за те установе.

## Члан 62.

На оснивање, управљање, руковођење, положај запослених у установи за децу, надзор над законитишћу рада као и на укидање примењују се одредбе закона којима се уређује систем јавних установа.

## Члан 63.

Установом за децу руководи директор.

Директор установе одговоран је за законитост рада, организацију рада, остваривање програма рада установе и вођење прописане документације и евиденције.

За директора установе за децу може бити именовано лице које има високу или вишу стручну спрему просветно-педагошког, психолошког, социолошког, социјалног или здравственог смера, положен стручни испит и најмање три године успешног радног искуства у васпитно-образовном раду.

Директор се именује на период од четири године.

Оснивач ће разрешити дужности директора установе за децу ако утврди да не извршава обавезе које су му прописане овим законом, односно статутом установе.

## Члан 64.

Орган управљања установе за децу је управни одбор.

Управни одбор има најмање пет чланова.

Чланови управног одбора именују се на период од четири године.

Управни одбор расписује конкурс за директора и даје предлог оснивачу за његово именованье.

На управни одбор примењују се одредбе закона којим се уређује систем јавних установа, односно које су прописане статутом установе за децу.

## Члан 65.

Када се у установи за децу организује штрајк, минимум процеса рада који се обезбеђује је боравак, чување, нега и исхрана деце.

Општим актом установе за децу утврђују се послови из става 1. овог члана који морају да се обављају за време трајања штрајка, као и начин и услови за обављање тих послова.

## Члан 66.

Установа за децу води евиденцију о свом раду.

## Члан 67.

Установа за децу доноси годишњи програм рада, уз претходну сагласност оснивача, најкасније до 30. септембра текуће године и подноси извештај о извршењу годишњег програма рада оснивачу за претходну годину.

## Члан 68.

У дечијем одмаралишту, деца до 15 година старости, обезбеђује се боравак, васпитно-образовни рад, здравствена заштита, исхрана, спортско-рекреативни и други садржаји кроз организовање активног одмора, рекреације, наставе у природи и климатског опоравка.

Министар надлежан за социјалну и дечију заштиту, министар надлежан за образовање и министар надлежан за здравље, споразумно утврђују основе програма одмора, рекреације, климатског опоравка и наставе у природи.

## Члан 69.

Стручне послове у дечијим одмаралиштима могу обављати лица са средњом, вишом и високом школском спремом (просветна, здравствена, социјална и дијететска струка).

## VI - ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ СРЕДСТАВА

## Члан 70.

У циљу обезбеђења средстава за остваривање права од општег интереса из овог закона, оснива се Јавни фонд за дечију заштиту.

Средства за Фонд дечије заштите обезбеђују се:

- стопом доприноса за дечију заштиту утврђену Законом о доприносима ("Службени гласник Републике Српске", број 51/01);

- поклонима, донацијама и прилозима физичких и правних лица;

- коришћењем расположивих средстава и права;

- из буџета Републике, уколико Фонд дечије заштите, на основу изворне стопе доприноса, објективно не успева обезбедити потребна средства за реализацију права од општег интереса;

- од издавања, односно промета хартија од вредности;
- од домаћих и иностраних кредита.

**Члан 71.**

Фонд дечије заштите стиче својство правног лица уписом у судски регистар.

Фондом дечије заштите управља Управни одбор од пет чланова, Надзорни одбор од три члана и директор Фонда.

Управни одбор, Надзорни одбор и директора Фонда именује Влада Републике.

Унутрашња организација и начин пословања Фонда дечије заштите уређује се статутом, који доноси Управни одбор, уз сагласност Владе.

Надзор над законитошћу рада Фонда дечије заштите врши министарство надлежно за дечију заштиту.

**Члан 72.**

Средства за остваривање права од општег интереса утврђених у члану 10. став 1. тач. 1. до 7. овог закона обезбеђују се у Фонду дечије заштите, при чему се посебно воде средства за породилска права, а посебно средства за додатак на децу и друга права.

Износи из права, из става 1. овог члана, утврђена овим законом усклађују се према оствареним средствима у Фонду дечије заштите, намењеним за исплату утврђених права.

Средствима за исплату права, у смислу претходног става, сматрају се средства остварена у складу са чланом 66. овог закона.

Средства за остваривање права из члана 10. став 1. тач. 8. до 10. овог закона и средства за изградњу, доградњу и опремање установа за децу обезбеђује се у буџету општине.

Средства за трошкове поступка у остваривању права из овог закона обезбеђују се у буџету општине.

**Члан 73.**

Цена услуга, односно програма, садржи вредност инвестиционог одржавања, накнада материјалних трошкова, зарада и других обавеза утврђених важећим прописима.

Министар надлежан за послове дечије заштите прописује мерила за утврђивање цена услуга у дечијим установама.

Надлежни општински орган утврђује цене услуга у установама за децу које се налазе у мрежи установа које утврђује општина.

## VII - НАДЗОР НАД ЗАКОНИТОШЋУ РАДА И НАД СТРУЧНИМ РАДОМ

**Члан 74.**

Надзор над законитошћу рада установа за децу врши министарство надлежно за социјалну и дечију заштиту.

**Члан 75.**

Над обављањем стручног рада у делатности дечије заштите врши се стручни надзор.

Надзор над стручним радом утврђује се да ли се стручни рад на остваривању дечије заштите заснива на савременим научним и стручним методама и достигнућима за ту врсту делатности да ли се она организује на најцелисходнији и најефикаснији начин.

Надзор над стручним радом врши се стално и систематски, непосредним увидом, контролом и другим облицима провере остваривања задатака, односно начина организовања и примене одговарајућих стручних поступака и метода на остваривању појединих права и облика дечије заштите.

Надзором над стручним радом пружа се и непосредна стручна помоћ.

**Члан 76.**

Управни и стручно педагошки надзор над стручним радом у остваривању васпитно-образовног рада врши министарство надлежно за образовање, над остваривањем превентивне здравствене заштите министарство надлежно за здравље и над остваривањем социјалног рада министарство надлежно за социјалну и дечију заштиту.

Надзор на стручним радом врши се најмање једанпут у две године.

Министри надлежни за социјалну и дечију заштиту, здравље и образовање споразумно прописују начин и поступак за вршење надзора над стручним радом и споразумно утврђују годишњи програм спровођења надзора.

**Члан 77.**

Извештај о извршеном надзору над стручним радом доставља се у року од 30 дана по обављеном надзору установи у којој је извршен надзор, оснивачу установе и органу који је дао сагласност за обављање делатности, односно послова, другим правним и физичким лицима.

**Члан 78.**

Надзор над стручним радом могу да врше лица која имају високу школску спрему одговарајуће струке.

Изузетно од става 1. овог члана, надзор над пословима исхране могу вршити и лица са вишом школском спремом одговарајуће струке.

## VIII - ДЕЧИЈА НЕДЕЉА

**Члан 79.**

Сваке године, у првој недељи месеца октобра, ради подстицања и организовања разноврсних културно-образовних, рекреативних и других манифестација посвећених деци и предузимања других мера за унапређење развоја друштвене бриге о деци, уводи се "Дечија недеља".

Активности које се организују за време трајања "Дечије недеље" утврђују се програмом који доноси министар надлежан за послове дечије заштите.

Активности у току "Дечије недеље" финансирају се средствима која се прикупе за време трајања "Дечије недеље" и уплате на посебан рачун.

**Члан 80.**

За време трајања "Дечије недеље" плаћа се посебан износ:

- 1) за сваку продату возну карту у железничком, бродском, авионском и аутобуском, међумесном и међународном саобраћају;
- 2) на сваку поштанску пошиљку у унутрашњем саобраћају, осим за пошиљке новина и часописа;
- 3) на сваку продату улазницу за позориште, биоскоп, другу културну манифестацију и спортску приредбу за коју се наплаћују улазнице;
- 4) на сваку продату грамофонску плочу, музички компакт-диск и видео касету.

Наплату износа врше организације и друга правна лица и грађани који продају улазнице, возне карте, односно врше поштанске услуге и дужни су да наплаћена средства уплате на посебан рачун у буџет Републике, у року од седам дана по завршетку "Дечије недеље".

Министар надлежан за финансије ближе прописује начин наплате износа из става 1. овог члана.

Износ из става 1. овог члана утврђује Влада, одлуком, коју доноси до 30. јуна за текућу годину.

**Члан 81.**

Наплаћена средства за време трајања "Дечије недеље" утврђују се у буџету Републике, а министарство надлежно за послове дечије заштите их распоређује организаторима манифестација посвећених деци.

## IX - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

**Члан 82.**

Новчаном казном од 200 КМ до 2.000 КМ казниће се за прекршај послодавац ако не изврши обрачун и исплату накнаде плате у складу са одредбама чл. 12. и 13. ст. 1. и 2., односно не омогући проверу тачности и истинитости документације у складу са одредбама члана 41. став 3. овог закона. За прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице послодавца, новчаном казном у износу од 70 КМ и 700 КМ.

**Члан 83.**

Новчаном казном од 200 КМ до 2.000 КМ казниће се за прекршај предшколска установа или друга организација, која обавља делатност установе за децу ако:

1) отпочне са радом и обавља делатност, а не испуњава прописане услове, односно ако обавља делатност без одобрења надлежног органа (члан 60.);

2) не води прописану евиденцију (члан 66.);

3) не донесе годишњи програм рада (члан 67.);

4) не остварује основе програма предшколског васпитања и образовања, основе програма превентивне здравствене заштите, основе програма социјалног рада и не примењује нормативе исхране деце (члан 58.);

5) ако утврди и примењује цене услуга без сагласности општинске управе (члан 73.).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 70 КМ до 700 КМ и одговорно лице у установи за децу, односно другој организацији која обавља делатност установе за децу.

#### Члан 84.

Новчаном казном од 200 КМ до 2.000 КМ казниће се организација, односно друго правно лице, која не убиере средства "Дечије недеље", односно која не уплаћује убрана средства у буџет Републике Српске (члан 80.).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 70 до 700 КМ и одговорно лице у организацији, односно другом правном лицу.

#### Члан 85.

Новчаном казном од 70 КМ до 700 КМ казниће се физичко лице које самостално обавља привредну или другу делатност, које не убира средства "Дечије недеље", односно које не уплаћује убрана средства у буџет Републике (члан 80.).

### X - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

#### Члан 86.

До доношења подзаконских прописа, у складу са овим законом, примењиваће се постојећи прописи, уколико нису у супротности са овим законом.

#### Члан 87.

Уколико нека питања прописана овим законом нису детаљно разрађена, користеће се други закони који помену-та питања детаљније разрађују.

#### Члан 88.

Захтеви за решавање о правима, о којима до дана почетка примене овог закона поступак није окончан решењем, решавање се у складу са прописима који су били на снази до дана почетка примене овог закона.

У поступку ревизије права на додатак на децу примењиваће се овај закон.

#### Члан 89.

У општинама које немају Центар за решавање о правима из члана 10. став 1. тач. 1. до 7. овог закона, поверава се одговарајућој служби у општинском органу управе, уз сагласност министарства надлежног за послове социјалне и дечије заштите.

#### Члан 90.

До регулисања размештаја избеглица и расељених лица њихово привремено бораваште у општини сматра се пребивалиштем приликом утврђивања права из овог закона.

#### Члан 91.

Фондови за хуманитарну помоћ деци дужни су ускладити своје оснивачке акте, посебно статуте и евиденцију и доставити министарству надлежном за дечију заштиту, ради усаглашавања делатности фонда са остваривањем права деце из овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

#### Члан 92.

Постојеће установе за децу ускладиће своју организацију и општа акта са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења општих аката из става 1. овог члана примењиваће се важећи општи акти, уколико нису у супротности са овим законом.

#### Члан 93.

Оснивачка права и обавезе према постојећим установама за децу које буду утврђене мрежом установа, у складу са овим законом, има општина, на дан ступања на снагу акта којим се утврђује мрежа установа за децу.

#### Члан 94.

Земљиште, зграде и друга средства установа за децу чији је оснивач општина, а које буду утврђене мрежом установа, прелазе у државну својину, на дан ступања на снагу акта којим се утврђује мрежа установа за децу.

#### Члан 95.

Медицинске сестре, васпитачи, стручни сарадници и сарадници-васпитачи који су запослени у предшколској установи, а који су по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона испуњавали услове у погледу врсте и степена стручне спреме, могу и даље радити у предшколској установи.

Васпитно-образовни рад у предшколској установи могу обављати и лица из става 1. овог члана која, у моменту ступања на снагу овог закона, нису била у радном односу у предшколској установи ако имају више од 15 година радног искуства у предшколској установи и мање, ако полаже стручни испит за рад у предшколској установи.

#### Члан 96.

Именовање директора установе за децу, у складу са овим законом, извршиће се у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

#### Члан 97.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о дечијој заштити ("Службени лист СР БиХ", број 39/84), Закон о предшколском васпитању и образовању ("Службени лист СР БиХ", бр. 16/78 и 10/87) и Закона о сталном стручном усавршавању наставника ("Службени лист СР БиХ", број 6/76), у делу који се односи на предшколско васпитање и образовање.

#### Члан 98.

Овај закон ступио је на снагу 16. јула 1996. године, односно 8. априла 1998. године, 21. јуна 2001. године и 3. децембра 2001. године.

## 70

На основу члана 54. став 1. тачка 8. Пословника Народне скупштине Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 50/01), Законодавно-правни одбор Народне скупштине Републике Српске на седници од 25. децембра 2001. године утврдио је нови пречишћени текст Закона о хартијама од вредности ("Службени гласник Републике Српске", бр. 24/98, 18/99 и 37/01) у којем је означен дан ступања на снагу наведеног закона.

Број: 02/3-93/02  
25. децембра 2001. године  
Бања Лука

Председник  
Законодавно-правног одбора  
Народне скупштине,  
Драгомир Васић, с.р.